สรุปบทเรียนจากการพัฒนาความรู้

รอบการประเมินที่ 2
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

หลักสูตร
ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)

จัดทำโดย นางสาวสันศนีย์ ทองแย้ม
ตำแหน่ง นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายชำนาญการพิเศษ

วัตถุประสงค์การพัฒนาความรู้

๑ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) อย่างมีประสิทธิภาพ

๒ เพื่อให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อช่วยในการทำงาน การเรียนรู้ และช่วยในการใช้ชีวิตประจำวัน

๓. เพื่อสามารถเข้าถึงและใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

สรุปสาระสำคัญ

ส่วนที่ ๑ - ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI)

๑. Generative AI เป็นสาขาหนึ่งของปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถสร้างเนื้อหาใหม่โดยอัตโนมัติ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพ เสียง หรือวิดีโอ โดยใช้โมเดลที่เรียนรู้จากข้อมูลจำนวนมหาศาล ผลงานที่ได้จาก Generative AI สามารถนำไปใช้ในด้านต่างๆ เช่น ศิลปะ การตลาด การพัฒนาเกม หรือแม้แต่การช่วยเขียนโปรแกรม

๒. โมเดล Generative AI คือโมเดลที่อยู่เบื้องหลัง Generative AI ประกอบด้วยเทคโนโลยีที่ทรงพลัง เช่น GANs (Generative Adversarial Networks) และ Transformers (เช่น GPT, DALL-E) ซึ่งช่วยให้ AI สามารถสร้างเนื้อหาที่มีความเหมือนกับของมนุษย์ สามารถใช้เรียนรู้รูปแบบของข้อมูลและนำไปสร้างสิ่งใหม่ที่น่าสนใจ

๓. Generative AI ใช้หลักการทางภาษาศาสตร์และโมเดลทางสถิติเพื่อสร้างข้อความที่มีความสมเหตุสมผล โมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Models) เช่น GPT และ BERT ถูกฝึกด้วยข้อมูลจำนวนมากจากอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถเข้าใจบริบทและสร้างข้อความที่เหมือนมนุษย์ได้

๔. การสร้างภาพด้วย AI - สร้างภาพจากข้อความ เป็นหนึ่งในความสามารถที่โดดเด่นของ Generative AI คือการสร้างภาพจากคำบรรยาย โดยใช้โมเดลอย่าง DALL-E หรือ Stable Diffusion AI สามารถวิเคราะห์ข้อความและสร้างภาพที่ตรงกับคำอธิบายได้ เทคโนโลยีนี้มีประโยชน์ในด้านศิลปะ การออกแบบ และโฆษณา

๕. เพื่อนคู่ใจในการสร้างคอนเทนต์ Generative AI กลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับนักเขียน ศิลปิน และนักการตลาด ช่วยในการสร้างบทความ คำโปรโมท โฆษณา หรือแม้แต่การแต่งเพลง A สามารถช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น ลดต้นทุน และเพิ่มความคิดสร้างสรรค์

๖. โอกาสใหม่ที่มากับ Generative AI เช่น การช่วยออกแบบสินค้าและแบรนด์, การสร้างผู้ช่วยอัจฉริยะที่เข้าใจภาษามนุษย์, การพัฒนาคอนเทนต์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และการนำไปใช้ใช้ในวงการแพทย์ เช่น การช่วยวิเคราะห์ข้อมูลภาพทางการแพทย์

ส่วนที่ ๒ - การค้นหาทางอินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ

๑. วิวัฒนาการของการค้นหา การค้นหาข้อมูลเริ่มจากรูปแบบดั้งเดิม เช่น การค้นหาในหนังสือ หอสมุด และเอกสารวิชาการ ต่อมามีการพัฒนาเป็นเครื่องมือค้นหาออนไลน์ที่ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้เร็วขึ้นในยุคแรก เช่น Archie และ AltaVista เป็นตัวเลือกยอดนิยม ก่อนที่ Google จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีค้นหาข้อมูลอย่างถาวร

๒. เครื่องมือค้นหาหรือ Search Engine เช่น Google, Bing, Yahoo ใช้อัลกอริธึมที่ซับซ้อนเพื่อตรวจสอบและจัดอันดับหน้าเว็บตามความเกี่ยวข้อง AI และ Machine Learning มีบทบาทสำคัญในการช่วยวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้เทคนิค เช่น Web Crawling, Indexing และ Ranking เพื่อน้ำเสนอข้อมูลที่ตรงกับคำค้นหาของผู้ใช้มากที่สุด

๓. เครื่องมือให้เหตุผล (Reasoning Tools) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เช่น AI-based Assistants และ Knowledge Graphs ที่สามารถค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ และช่วยให้ผู้ใช้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงกับความต้องการมากขึ้น

๔. วิธีการค้นหาแบบใหม่ - Microsoft Copilot เป็นตัวอย่างของ AI ที่ช่วยในการค้นหาและสรุปข้อมูลแบบอัจฉริยะ Copilot ไม่เพียงแค่ค้นหาข้อมูล แต่ยังช่วยประมวลผล วิเคราะห์ และนำเสนอคำตอบที่มีประโยชน์ รวมถึงสามารถช่วยสร้างเนื้อหาด้วย Generative AI ทำให้ผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่แม่นย่ำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. เทคนิคการสร้างพรอมท์ การสร้าง Prompt หรือคำสั่งสำหรับ AI เป็นปัจจัยสำคัญในการได้คำตอบที่ดีที่สุด เทคนิคที่ช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีคือ ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเจาะจง, ระบุบริบทที่ต้องการให้ AI เข้าใจ, ใช้คำสั่งที่เป็นโครงสร้าง เช่น "สรุปข้อมูลเกี่ยวกับ...", "แสดงตัวอย่างของ..." และ ลองปรับแต่งคำถามเพื่อให้ AI เข้าใจเจตนาของผู้ใช้มากขึ้น

๖. แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการสร้างพรอมท์คือ การตั้งคำถามให้มีประสิทธิภาพควรกำหนดเป้าหมายของคำถามอย่างชัดเจน, ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบทของข้อมูล และทดสอบและปรับแต่งพรอมท์เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด

๗. ความคิดเชิงวิเคราะห์ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลเป็นทักษะที่สำคัญ การค้นหาข้อมูลที่มีคุณภาพต้องใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแหล่งที่มาของข้อมูล AI สามารถช่วยให้ผู้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น เช่น การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว

ส่วนที่ ๓ – การใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ

คือ การพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและมนุษย์ พร้อมทั้งลดผลกระทบเชิงลบ เช่น อคติ ความไม่เป็นธรรม และการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ได้แก่ ความยุติธรรม ความโปร่งใส ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และ ความรับผิดชอบ เพื่อให้ระบบบ AI น่าเชื่อถือ ยุติธรรม และสอดคล้องกับค่านิยมของมนุษย์ หลักการสำคัญของการใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ ได้แก่

๑. ความยุติธรรมและความเท่าเทียม (Faimess and Equity): การพัฒนาระบบบ AI ที่ไม่ก่อให้เกิดอคติ หรือการเลือกปฏิบัติ ทำให้ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

๒. ความโปร่งใสและอธิบายได้ (Transparency and Explainability): การทำให้เข้าใจได้ว่าระบบ AI ทำงานอย่างไร มีการตัดสินใจอย่างไร และมีที่มาของข้อมูลอย่างไร

๓. ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย (Pivacy and Security): การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและการป้องกันข้อมูลจากการเข้าถึงหรือการใช้งานที่ไม่ได้รับอนุญาต

๔. ความน่าเชื่อถือและความทนทาน (Reliability and Robustness): การสร้างระบบ AI ที่ให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง แม่นยำ และสามารถทำงานได้ดี แม้ต้องเผชิญกับอินพุตที่ไม่คาดคิด

๕. การกำกับดูแล (Accountability and Govemance): การมีกลไกที่ชัดเจนในการตรวจสอบ ควบคุม และรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของระบบ AI

วิธีปฏิบัติด้าน AI ที่มีความรับผิดชอบ

๑. การใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีตัวแทน: ตรวจสอบให้แน่ใจว่าชุดข้อมูลที่ใช้ฝึกฝน AI มีความหลากหลายและครอบคลุมกลุ่มประชากรต่างๆ เพื่อลดอคติ

๒. การสร้างกรอบการกำกับดูแล: จัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาและการใช้งาน AI เพื่อให้มันใจว่าเป็นไปตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย

๓. การตรวจสอบและประเมินผล: ติดตามและประเมินการทำงานของ AI อย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจจับและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น อคติหรือความผิดพลาด

๔. การส่งเสริมการรู้หนังสือ AI: สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ AI ให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ

ส่วนที่ ๔ – การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของคุณด้วย Microsoft Copilot

๑. Microsoft Copilot เป็น AI คู่ใจที่ช่วยให้คุณทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ด้วยความสามารถในการค้นหาข้อมูล ประมวลผล และสร้างเนื้อหา ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้การทำงานราบรื่น และลดเวลาในการทำงานที่ซ้ำซ้อน

๒. เริ่มต้นใช้งาน Copilot - การตั้งค่าและประเภทบัญชีการใช้งาน Copilot สามารถเข้าถึงได้ทั้งสำหรับผู้ใช้ทั่วไปและองค์กร โดยสามารถตั้งค่าใน Windows, Edge และแอปต่างๆ ของ Microsoft ๓๖๕ ขึ้นอยู่กับประเภทบัญชีที่ใช้งาน

๓. การรองรับภาษาและการเข้าถึงใน Copilot ซึ่ง รองรับหลายภาษารวมถึง ไทย ทำให้สามารถช่วยเหลือได้หลากหลายกลุ่มผู้ใช้ นอกจากนี้ยังมีฟีเจอร์ช่วยการเข้าถึง เช่น การอ่านข้อความให้ฟัง หรือการใช้คำสั่งเสียง

๔. เคล็ดลับในการสนทนากับ Copilot ให้มีประสิทธิภาพ

- ใช้คำถามที่ชัดเจนเพื่อให้ได้คำตอบที่แม่นยำ
- ระบุบริบทเพื่อให้ Copilot เข้าใจแนวทางการตอบ
- ลองปรับแต่งคำสั่งเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับงานที่ต้องการ

๕. Copilot ใช้โมเดล GPT ซึ่งเป็นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถเข้าใจภาษาและสร้างเนื้อหาได้อย่างชาญฉลาด พร้อมด้วยปลั๊กอินที่ช่วยให้สามารถ วิเคราะห์ข้อมูล, จัดการเอกสาร และสร้างคอนเทนต์ได้อย่างง่ายดาย

๖. เปลี่ยนไอเดียให้เป็นจริงด้วย Copilot ซึ่งสามารถช่วยให้ร่างแนวคิด, สร้างเนื้อหา และปรับปรุงงานเขียน ได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการเขียนบทความ รายงาน หรือสคริปต์สำหรับวิดีโอ

๗. การจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพด้วย Copilot ซึ่ง AI สามารถช่วยจัดการตารางงาน วางแผนงาน และช่วยเตือนความจำ เพื่อลดการเสียเวลาและเพิ่มโอกาสในการบริหารจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. Copilot สามารถช่วยเขียน เรซูเม่, จดหมายสมัครงาน และคำแนะนำในการสัมภาษณ์ ทำให้เตรียมตัวได้ดีขึ้นเพื่อโอกาสที่ดีในอาชีพ

๙. พัฒนาทักษะไปกับ Copilot ด้วยความสามารถของ AI สามารถใช้ Copilot เพื่อเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เช่น การเขียนโปรแกรม การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการพัฒนาภาษา

๑๐. การวิเคราะห์รูปภาพและเอกสาร Copilot สามารถสแกนข้อความจากภาพ หรือช่วยอ่านข้อมูลจากไฟล์ที่อัปโหลด ทำให้การทำงานสะดวกมากขึ้น

๑๑. Copilot เสริมประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่ง AI สามารถช่วย สรุปข้อมูล, สร้างไอเดียใหม่ และแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหา ทำให้สามารถทำงานได้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑๒. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย Copilot ใน Edge ซึ่งสามารถช่วยค้นหาข้อมูล, สรุปเว็บเพจ และจัดการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้โดยตรงจาก Microsoft Edge ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่ายขึ้น

ส่วนที่ ๕ - AI สำหรับทุกคน

๑. ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังปฏิวัติโลกในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน การศึกษา การแพทย์ และความบันเทิง ด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเนื้อหา, ผู้ช่วยอัจฉริยะที่สามารถตอบคำถาม และเทคโนโลยีที่ช่วยปรับปรุงชีวิตประจำวัน AI ช่วยลดช่องว่างทางดิจิทัล โดยทำให้ผู้ที่ไม่มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถใช้งานระบบที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น

๒. ผลกระทบของ AI ต่อบทบาทงานต่างๆ AI ได้เข้ามามีบทบาทในหลายอุตสาหกรรม เช่น

- การตลาดและครีเอทีฟ: AI สามารถช่วยสร้างเนื้อหา โฆษณา และออกแบบกราฟิก
- การแพทย์: AI ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วย วินิจฉัยโรค และช่วยงานวิจัย
- การศึกษา: AI สนับสนุนการเรียนรู้โดยช่วยสอนและแนะนำข้อมูลที่เหมาะสม
- ธุรกิจและการจัดการ: AI เพิ่มประสิทธิภาพในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจ

ในขณะที่ AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มันก็ทำให้บางบทบาทงานเปลี่ยนไปและเกิดอาชีพใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการพัฒนา AI

๓. AI พันธมิตรเพื่อมนุษยธรรม AI ไม่เพียงแค่ช่วยเหลือในเชิงธุรกิจและเทคโนโลยี แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เช่น

- การช่วยเหลือผู้พิการ: AI สามารถช่วยการสื่อสารและช่วยพัฒนาชีวิตผู้พิการ เช่น เทคโนโลยีแปลงเสียงเป็นข้อความ หรือการช่วยอ่านเอกสารให้กับผู้ที่มีปัญหาทางสายตา
- การคาดการณ์ภัยพิบัติ: AI ถูกใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- การพัฒนาสังคม: AI สนับสนุนโครงการเพื่อความยั่งยืน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม หรือการช่วยพัฒนาการเกษตร

๔. AI ที่ทุกคนเข้าถึงได้ด้วย Copilot ซึ่ง Microsoft Copilot เป็นตัวอย่างที่ดีของ AI ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะเป็น

- การช่วยงานเอกสาร: Copilot สามารถช่วยร่างข้อความ แปลภาษา และวิเคราะห์ข้อมูล
- การค้นหาข้อมูล: N สามาระช่วยค้นหาและสะสรุปข้อที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
- การสนับสนุนการทำงาน: Copilot ช่วยลดความซับซ้อนของงานที่ต้องใช้เวลา เช่น การจัดการอีเมล การวิเคราะห์ข้อมูล และการวางแผน Copilot เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ AI ไม่ใช่เพียงเทคโนโลยีของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น แต่สามารถเข้าถึงได้สำหรับทุกคน

ข้อสรุปและแนวคิดในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์การ

ปัจจุบันมีการนำความรู้ ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Machine Learning มาเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน ไม่ใช่สิ่งที่มาแทนที่มนุษย์ ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนำ AI มาใช้ในระบบราชการต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและสมดุล เพื่อให้สามารถสร้างประโยชน์ได้หลากหลายทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

การประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กร ได้หลายแนวทาง ดังนี้

๑. ข้าราชการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อยกระดับการทำงาน สามารถใช้ AI สืบค้นข้อมูล คัดกรองงานซ้ำซ้อน ลดเวลาในการปฏิบัติงาน

๒. กรมพัฒนาที่ดิน มีบุคลากรที่มีความพร้อมสามารถดำเนินงานตามแนวทางของรัฐบาลในการพัฒนาสู่รัฐบาลดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำความรู้ ไปออกแบบ พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานต่อไป

๓. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กระตุ้นให้ข้าราชการ พนักงานเพิ่มเติมความรู้และทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อสร้างคุณค่า ไม่เพียงแค่ใช้เพื่อความสะดวก แต่ใช้เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อองค์กรและสังคมต่อไป

แหล่งที่มา

หลักสูตร : ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)
ด้านการพัฒนา : ☑ **ทักษะด้านดิจิทัล**
บรรยายโดย : บริษัท ไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด
หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล(องค์การมหาชน)
วิธีการพัฒนาตนเอง : TDGA e-learning
วันที่ได้รับการฝึกอบรม : 19 พ.ค. 2569 **สถานที่ :** อบรมออนไลน์